

02

GREEN
POWER

Ankara Sanayi Odası (ASO), küresel üretim dengelerinin hızla değiştiği bir dönemde, Türkiye'nin ve özelde Ankara sanayi ekosisteminin Küresel Değer Zincirleri'ndeki stratejik konumunu güçlendirecek dönüşüm adımlarını mercek altına aldı. İlgili raporda, elektrikli araçlardan yeşil enerjiye, sürdürülebilir lojistikten ileri malzeme teknolojilerine kadar birçok başlıkta Ankara'nın potansiyelini gösterebileceği alanların altı çizildi.

Sibel Cennetoğlu / Ankara

Ankara Sanayi Odası, 'Küresel Değer Zincirlerinde Stratejik Konum: Ankara Sanayi Ekosistemi İçin Yönelimler ve Politika Önerileri' başlıklı bir rapor yayınladı.

Raporda, Türkiye'nin ve özelde Ankara'nın Küresel Değer Zincirlerindeki (KDZ) mevcut pozisyonu ile sanayinin yüksek katma değerli aşamalara geçebilmesi için gerekli olan yapısal dönüşüm başlıklarına ve politika önerilerine yer verildi.

Çalışmada, küresel ticaretin yaklaşık yüzde 70'inin doğrudan veya dolaylı olarak Küresel Değer Zincirleri (KDZ) üzerinden yürütüldüğü, gelişmiş ülkelerin ihracatının yüzde 50'si, gelişmekte olanların ise yüzde 60'ından fazlasının bu zincirler içinde gerçekleştiği hatırlatıldı.

Bu yeni rekabet paradigmasında öne çıkmak isteyen ülkelerin artık yalnızca üretim miktarını değil, nitelikli istihdam ve teknolojiye erişimleriyle üretimin niteliğini de artırması gerektiği vurgulandı.

KDZ'lerin merkezinde artık düşük maliyet değil teknoloji kullanımının ve nitelikli insan kaynağının yer aldığına dikkat çekilen raporda, Ar-Ge'den tasarıma, lojistikten satış sonrası hizmetlere kadar

**ÖZEL
DOSYA**

ASO Başkanı Seyit Ardic

uzanan yüksek katma değerli markalaşma ve sürdürülebilirlik faaliyetleri gibi alanlardaki yetkinliklerin, ülkelerin küresel sistemdeki yerini belirlediği ifade edildi.

"ANKARA'YI TEKNOLOJİ GELİŞTİREN BİR MERKEZE DÖNÜŞTÜRÜYORUZ"

ASO Başkanı **Seyit Ardic**, rapora ilişkin değerlendirmesinde dijitalleşme, sürdürülebilirlik ve yenilikçilik ekseninde dönen küresel ekonomide Ankara'nın iddialı bir oyuncu olabileceğine dikkat çekti.

"Bu süreçte yalnızca üretimi artırmak yeterli değil. Verimlilik eşliğinde ekonomik çeşitliliğimizi ve

ürün sofistikaşyonu yüksek ihracatımızı artırarak KDZ'lerde daha güçlü bir yer edinmeliyiz" diyen Ardic, şöyle devam etti:

"Ankara'yı üretimim ötesine taşıyıp teknoloji geliştiren bir merkeze dönüştürmek için tüm paydaşlarla iş birliği içinde çalışıyoruz. Sanayi dönüşümünü ölçebilecek veri setleri geliştirerek, izleme ve değerlendirme mekanizmaları aracılığıyla süreçleri takip edip iyileştirerek; hızlı büyüyen ve potansiyel gösteren KOBİ'lerimizi, hedefli destek mekanizmaları ile KDZ'lere entegrasyonda stratejik aktörler haline getirilebiliriz. Bu rapor; Ankara'nın küresel üretim sistemlerinde sadece bir tedarik noktası değil, karar zincirlerinde yer alan, yenilik geliştiren, risk yöneten ve teknolojik çözümler sunan

'ASO SERBEST BÖLGESİ VE ASO TEKNOLOJİ ÜSSÜ PROJELERİYLE KDZ'LERDE GÜÇLENECEĞİZ'

Ankara Sanayi Odası'nın, sanayi ve teknolojinin gelişimindeki öncü rolüyle iki yeni vizyon projesini hayata geçirmeye hazırlandığını belirten ASO Başkanı Ardic, "4 Organize Sanayi Bölgesinin yer aldığı Temelli Sanayi Havzası'nda kuruluş çalışmalarına başladığımız ASO Teknoloji Üssü ve ASO Serbest Bölgesi, Ankara'nın Küresel Değer Zincirlerine daha güçlü bir şekilde eklenmesini sağlayacak. 440 bin metrekare kapalı olmaya üzere 1,2 milyon metrekare alan üzerinde kuracağımız ASO Teknoloji Üssü tam kapasiteye ulaştığında faaliyet gösterecek 800'ün üzerinde firmaya 20 bin civarında

yeni nitelikli istihdam ve yıllık 1,5 milyar dolar ihracat artışı sağlayacak. ASO Teknoloji Üssü'nün hemen karşısındaki 4,5 milyon metrekare alan üzerinde kurulması planlanan ASO Serbest Bölgesinde ise faaliyet göstererek 200'e yakın firmanın 40 bin civarında ilave istihdam oluşturmalarını, dış ticaretimize 4 milyar dolar civarında katkı sağlanmasını planlıyoruz. Bu iki projeye birlikte Ankara ekonomisi yüksek katma değerli üretim ve ihracata katkısıyla Küresel Değer Zincirlerinde ülkemizin rolünü artıracak, sürdürülebilir kalkınmamıza en üst düzeyde katkı sunacaktır" dedi.

bir aktör haline gelmesi için hazırlandı. Bu doğrultuda, ASO bünyesinde 'Finansa Erişim Merkezi', 'KOBİ Yönlendirilmiş Fon Programı', 'Küresel Ölçekli Tedarikçi Yükseltme Platformu' gibi firmaların kapasite, kaynak ve yetkinliklerini daha üst seviyelere taşıyacak rehberlik ve yönlendirme kanalları planlanmaktadır. Bu alanlar sadece Ankara'nın

değil, ülkemizin sanayi vizyonu açısından da stratejiktir. Ankara Sanayi Odası olarak bu dönüşüm sürecinde, yalnızca mevcut koşulları yönetmekle yetinmeyecek; geleceği tasarlayan, ortak akıl büyüten, kapsayıcı şekilde teknolojiyi, çevreyi ve insanı merkezine alan bir üretim modelini kurumsallaştırmak için çalışmaya devam edeceğiz."

03

TÜRKİYE'NİN KÜRESEL ÜRETİM ZİNCİRLERİNDEKİ YERİNİ GÜÇLENDİRECEK ADIMLARINDA ENERJİ SEKTÖRÜNÜN ROLÜ

Raporda, Türkiye'nin küresel üretim zincirlerindeki yerini güçlendirecek yapısal dönüşüm adımları masaya yatırıldı.

Ankara sanayisinin mevcut yapısından yüksek katma değerli aşamalara geçebilmesi için atılması gereken adımların detaylı şekilde ele alındığı ASO raporunda; 'Ar-Ge ve tasarım kabiliyetlerinin güçlendirilmesi ve sürdürülebilir üretim ve yeşil dönüşüm yatırımlarının teşvik edilmesi' gibi başlıklardan oluşan sektörel unsurlar öne çıktı.

Rapordan öne çıkan unsurlar şu şekilde sıralandı:

PANDEMİ SONRASI YENİ DENGE: KÜRESEL DEĞER ZİNCİRLERİNDE YEŞİL DÖNÜŞÜM

2020'li yıllara girilirken küresel değer zincirleri (KDZ), iklim krizi, dijitalleşme ve jeopolitik kırılmalar gibi çok katmanlı baskılar altında yeniden şekillenmeye başladı. Bu dönüşümün merkezinde ise pandemiyle gelen kırılma, yeşil dönüşüm imesi ve 'Endüstri 4.0' teknolojilerinin hızlı entegrasyonu yer aldı.

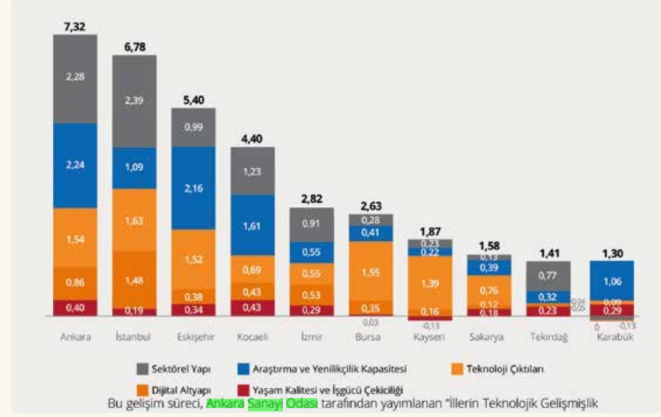
2019'un sonlarında ortaya çıkan COVID-19 pandemisi, başta Çin olmak üzere birçok üretim merkezinin geçici olarak kapanmasına yol açtı. Bu durum, küresel çapta ilaç, çip ve medikal ekipman gibi stratejik ürünlerde arz krizini tetikledi. Küresel şirketler, 'Just-in-Time' (tam zamanında üretim) anlayışından uzaklaşarak daha fazla stok tutma ve tedarikçi ağlarını çeşitlendirme yönünde stratejiler geliştirmeye başladı.

Pandemi sonrası toparlanma süreci, şirketlerin sadece ekonomik değil, çevresel ve etik performanslarını da göz önünde bulundurmasını zorunlu kıldı. Elektrikli araç üretimi, yenilenebilir enerji yatırımları, geri dönüştürülebilir malzeme kullanımı ve sürdürülebilir lojistik uygulamaları, KDZ'lerin vazgeçilmez unsurları haline geldi.

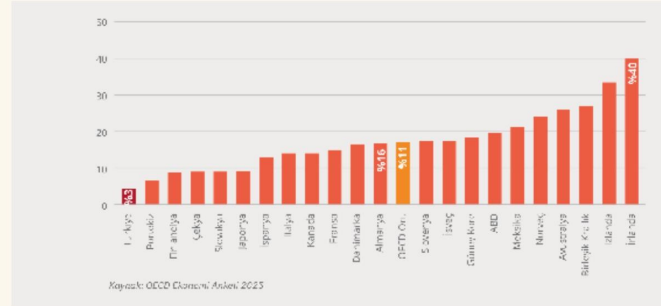
Özellikle yatırım tarafından, Çevresel, Sosyal ve Yönetişim (ESG) kriterleri öne çıktı. Yeşil krediler ve sürdürülebilir fonlar, yalnızca çevreci projeleri değil, aynı zamanda uzun vadeli risk yönetimini de mümkün kıldı.

Bir diğer kritik dönüşüm, üretim hatlarına entegre edilen yeni nesil teknolojiler oldu. IoT (şesnelerin interneti), yapay zekâ, 3D baskı ve blockchain gibi çözümler, tedarik zincirlerini hem

ASO-İLTEK Sonucu En Yüksek İlin Alt-Endeks Analizi

OECD Ülkelerinde Yüksek Teknoloji Ürünlerinin İhracat İçindeki Payı (2022 yılı verileriyle)

daha şeffaf hem de daha esnek hale getirdi. Amazon, Tesla ve BMW gibi devler, tam otomatik fabrikalar kurarken yerel tedarikçilere yönelme stratejileriyle üretimi bölgeselleştirme adımı attı.

VERİMLİLİK VE KÜRESEL DEĞER ZİNCİRLERİNDE TÜRKİYE SİÇRAMA EŞİĞİNDE

Rapora göre, küresel ticaretin yapısı hızla değişirken, Türkiye üretim süreçlerinde düşük maliyet avantajının ötesine geçerek verimlilik temelli sanayi politikalarına yönelmek zorunda. **Ankara Sanayi Odası** ve Dünya Bankası verileri, Türkiye'nin bilgi ve teknolojiye dayalı büyüme sürecine geçişte kritik bir dönemeçe olduğunu gösteriyor.

Ucuz iş gücü, doğal kaynaklara erişim ve düşük lojistik maliyetleri üretim avantajı sunmaya devam etse de artık sürdürülebilir verimlilik artışı olmadan rekabet gücünü korumak neredeyse imkânsız. Hammaddeye yakınlık, enerji fiyatları ve enerji verimliliği gibi unsurlar üretim maliyetlerini etkilerken, asıl farkı yaratacak olan unsur, yüksek kaliteli ve esnek üretim kapasitesi olarak öne çıkıyor.

Verimlilik, yalnızca üretim

miktarını değil, kaynakların etkin kullanımı, enerji verimliliği, katma değer yaratımı ve rekabet gücü ile doğrudan bağlantılı. Bu nedenle, Türkiye'nin 'Yeni Sanayi Stratejisi' de bu eksenle şekilleniyor.

DİJİTAL VE ENERJİ DÖNÜŞÜMÜNDE FIRSAT PENCERESİ

Türkiye için dijitalleşme ve enerji dönüşümü ise sanayide rekabetçi sıçrama yapabilmek için nadir bulunan eşzamanlı fırsatlar sunuyor. Endüstri 4.0, yapay zekâ, otomasyon ve yeşil enerji teknolojileri gibi alanlar, sadece sanayi verimliliğini artırmakla kalmıyor aynı zamanda Türkiye'nin KDZ'lerde daha yüksek katma değeri halkalara geçişine de kapı aralıyor.

Bu noktada uygulanması gereken politika önerileri şu şekilde sıralandı:

-Ar-Ge ve inovasyona dayalı üretim modeli kurulmalı, enerji verimliliği ve dijital altyapı yatırımları hızlandırılmalı

-Nitelikli insan kaynağı için sanayi-egitim iş birliği güçlendirilmeli

-Yerel ve küresel yetenek havuzlarından daha iyi yararlanılmalı

-ESG ve sürdürülebilirlik kriterleri, ihracat stratejilerinin

parçası olmalı

ANKARA, ENERJİ GİBİ STRATEJİK SEKTÖRLERE KRİTİK GİRDİLER SAĞLIYOR

Rapora göre Ankara, savunma elektroniği, medikal cihaz üretimi ve enerji elektroniği gibi orta-yüksek teknoloji sektörlerinde yakaladığı imgeyle küresel değer zincirlerinde (KDZ) kritik bir aktör olma yolunda ilerliyor. 2023 verilerine göre Ankara'nın ihracatında en yüksek payı, 6,2 milyar dolarla bu segmentteki ürünler oluşturdu.

Ankara, ileri malzemeler ve nanoteknoloji alanında savunma, enerji, medikal ve havacılık gibi stratejik sektörlerle kritik girdiler sağlıyor. ODTÜ Kompozit Araştırma Merkezi ve Bilkent NANOTAM gibi akademik yapılar, Ar-Ge'nin ticarileşmesine katkı sağlarken, bu iş birlikleri daha hafif zırhlar, yüksek verimli güneş panelleri ve biyomalzemeler gibi ürünlerle KDZ'lerdeki yerimizi yukarı taşıyor.

Küresel değer zincirlerine entegre olmanın ön koşulu, dinamik ve sektör odaklı bir işgücü yapısı. Bu kapsamda **Ankara Sanayi Odası (ASO)**, **OSB**'lerdeki teknik liseler ve **MYO**'larla iş birliğine giderek,

ERP sistemleri, otomasyon, temiz enerji gibi alanlara özel modüler eğitim programları geliştirmeyi hedefliyor. Kadınlar ve gençler gibi potansiyel segmentler için yeniden beceri kazandırma (reskilling) çalışmaları kritik rol oynayacak.

YEŞİL VE DİJİTAL DÖNÜŞÜMÜN ANAHTARI

KOBİ'lerin yeşil ve dijital dönüşüme uyum sağlayabilmesi için finansmana erişim en büyük engel olarak öne çıkıyor. **ASO**'nun gündemindeki 'ASO Finans Erişim Merkezi' projesi, bu sorunu çözmek için özel danışmanlık, finansal okuryazarlık ve yatırımcı-banka eşleştirmesi gibi hizmetleri içerecek.

Ayrıca önerilen 'KOBİ Yönlendirilmiş Fon Programı', performansla dayalı, geri ödemesiz desteklerle Ar-Ge ve patent yatırımlarının önünü açacak. Böylece KOBİ'lerin stratejik dönüşümü, sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu hale gelecek.

MOTORLU TAŞITLAR VE DİĞER RİSKLİ SEKTÖRLERDE YEŞİL MUTABAKAT ALARMI

Türkiye'nin ihracatında başı çeken motorlu taşıtlar sektörü, AB'nin karbonsuzlaşma politikaları ve elektrikli araçlara geçiş süreci nedeniyle ciddi bir dönüşüm baskısı altında. Benzer riskler, enerji, kimyasallar, madencilik ve ulaşım gibi sektörler için de geçerli.

Türkiye'nin karbon yoğun sektörlerde rekabet gücünü koruyarak sürdürülebilirliğini artırabilmesi için yapılması gerekenler arasında şu unsurlar sıralandı:

-Sektörel karbon ayak izi haritaları çıkarılmalı

-İhracatçı firmalara CBAM (Sınırda Karbon Düzenleme Mekanizması) uyumu için teknik ve mali destek sağlanmalı

-Ulusal karbon etiketleme sistemi kurulmalı

-Yeşil **OSB** dönüşüm programları başlatılmalı

Bu adımların hem çevresel riskleri azaltması hem de Türkiye'nin küresel değer zincirlerindeki konumunu güçlendirmesi bekleniyor.

Raporun sonuç kısmında ise Ankara'nın sanayi ekosisteminin yalnızca üretim değil; inovasyon, yetenek geliştirme ve yeşil dönüşüm üzerinden şekillendiğine vurgu yapıldı. Savunma elektroniğinden enerji teknolojilerine uzanan geniş yelpazede yüksek katma değeri üretim kapasitesi, başkent sanayisini KDZ'lerde daha yukarı taşıyarak aday olarak gösterilen alanlar arasında yer alıyor.

KOBİ TANIMINDA YENİ DÖNEM: MALİ SINIR 1 MİLYAR TL'YE YÜKSELTİLDİ

7 Ağustos 2025'te Resmî Gazete'de yayımlanan düzenlemeyle KOBİ tanımı güncellendi. Yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosu 1 milyar TL'yi aşmayan ve çalışan sayısı 250'nin altında olan işletmeler artık KOBİ sayılacak. Önceki 500 milyon TL'lik mali sınır iki katına çıkarıldı.

KOBİ TANIMINDA YENİ DÖNEM: MALİ SINIR 1 MİLYAR TL'YE YÜKSELTİLDİ

Küçük ve orta büyüklükteki işletmelerin (KOBİ) tanımı, ekonomik koşullar ve enflasyon baskıları doğrultusunda yeniden düzenlendi. 7 Ağustos 2025 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile birlikte, yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosu 1 milyar lirayı aşmayan, çalışan sayısı 250'nin altında olan işletmeler KOBİ statüsüne dahil edildi. Böylece önceki düzenlemede 500 milyon TL olan mali üst sınır, iki katına çıkarılarak güncellendi.

Yeni düzenleme, son yıllarda artan üretim hacimleri ve ciroları nedeniyle KOBİ tanımını dışında kalan pek çok firmanın, yeniden bu statüye kavuşmasını sağlayacak. İş dünyasının uzun süredir talep ettiği bu güncelleme, KOBİ'lerin kamu desteklerine erişimini artıracak, krediye ulaşımını kolaylaştıracak ve Türkiye'nin üretim gücüne ivme kazandıracak.

İTO Başkanı Avdagiç:
"Finansman Olanaklarında KOBİ'lere Pozitif Ayrımcılık Yapılmalı"

İstanbul Ticaret Odası (İTO) Başkanı Şekib Avdagiç, yeni tanımı olumlu karşıladıklarını belirterek özellikle enflasyon ortamında bu düzenlemenin bir zorunluluk haline geldiğini vurguladı. Avdagiç, "Güncellenen KOBİ tanımı, bugüne kadar defalarca dile getirdiğimiz gibi, kredi kısıtlamalarının kaldırılmasıyla asıl hedefine ulaşacaktır. Kredi faizlerinin düşürülmesiyle sağlanacak olumlu finansman koşullarından öncelikle KOBİ'lerin yararlandırımında büyük yarar olduğunu düşünüyoruz." dedi.

İTO Başkanı ayrıca, KOBİ kredilerinde büyüme sınırlarının özellikle ihracatçı firmalar için kaldırılması çağrısında bulundu. "Kredi genişlemesinde KOBİ'lere pozitif ayrımcılık yaratacak makroihtiyati tedbirler, ekonominin kılcal damarlarından kan akışını hızlandıracaktır." sözleriyle, finansal erişimin önemini vurguladı.

İSO Başkanı Bahçivan:
"Rekabette Geri Kalan Firmalar Artık Yarışa Dahil Olacak"

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal

Bahçivan da yeni düzenlemeyi memnuniyetle karşıladıklarını ifade ederek, "Şirketlerimizden gelen bu yöndeki taleplerin karşılık bulmasından büyük memnuniyet duyuyoruz. Mevcut tanıma giremeyen birçok şirket, destek mekanizmalarından mahrum kalıyor, bu da rekabette geri kalmalarına neden oluyordu." açıklamasında bulundu.

Bahçivan, yapılan değişiklik sayesinde daha fazla şirketin KOSGEB ve benzeri kamu kurumlarının sunduğu desteklere daha rahat ulaşabileceğini belirtti. Bu adımı, sanayi üretiminin güçlendirilmesi açısından önemli bir eşik olduğunu da sözlerine ekledi.

ATO Başkanı Baran: "KOBİ Tanımı Ticaretin Gelişmesi İçin Güncellendi"

Ankara Ticaret Odası (ATO) Başkanı Gürsel Baran ise açıklamasında, "Mevcut konjonktürde pek çok işletmenin tanım dışı kalmasına yol açan 500 milyon TL'lik sınır artık yetersizdi. KOBİ'ler ekonomimizin bel kemiğidir." ifadelerini kullandı.

Baran, KOBİ'lerin toplam işletmelerin %99,7'sini oluşturduğuna dikkat çekerek, toplam istihdamın yaklaşık %70'inin, ihracatın ise %40'ının bu işletmeler aracılığıyla sağlandığını hatırlattı. ATO Başkanı ayrıca, bankalara çağrıda bulunarak KOBİ'lere yönelik kredi faizlerinin düşürülmesi gerektiğini belirtti. "Bankalarımız bu dönemde KOBİ'leri yalnız bırakmamalı, azami destek sunmalı." dedi.

ASO: "Mayıs Ayı Meclis Toplantısında Gündeme Getirmiştik"
Ankara Sanayi Odası

(ASO) tarafından yapılan değerlendirmede ise söz konusu değişikliğin uzun süredir dile getirildiği ve Mayıs ayı meclis toplantısında da gündeme taşındığı ifade edildi. Yapılan açıklamada şu ifadeler yer verildi:

"Enflasyonist koşullar ve reel sektörün ihtiyaçları doğrultusunda 500 milyon TL'lik mali sınırın yetersiz kaldığını belirtmiştik. Bu düzenlemeyle daha fazla firmamız KOBİ'ler için tanımlanan destek mekanizmalarına erişebilecek."

EOSB Başkanı Küpeli:
"Desteklerden Mahrum Kalan İşletmeler İçin Hayati Bir Adım"

Eskişehir Organize Sanayi Bölgesi (EOSB) Yönetim Kurulu Başkanı Nadir Küpeli de kararı memnuniyetle karşıladıklarını belirterek şunları söyledi:

"Uzun süredir dile getirdiğimiz bir talebin karşılık bulmasından memnunuz. 500 milyon TL sınırı, üretim kapasitesi ve ciro hacmi artan firmalarımızı KOBİ desteklerinden mahrum bırakıyordu. Yeni düzenlemeyle birlikte çok sayıda işletme yeniden KOBİ kapsamına alınacak, finansal desteklere ve proje çağrılarına daha etkin şekilde ulaşabilecek."

Başkan Küpeli, kararın yalnızca bugünü değil, Türkiye'nin üretim odaklı gelecek vizyonunu da şekillendireceğini belirtti. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin desteklenmesinin, sanayide sürdürülebilir kalkınma hedefleri açısından büyük önem taşıdığını vurguladı.

"Bu karar, sanayi üretimine, teknolojik dönüşüme ve

ihracat yeteneğine doğrudan katkı sağlayacaktır. Özellikle üretim üssü haline gelen Eskişehir OSB'de birçok firma bu sayede yeniden destek çemberine girmiştir." dedi.

Desteklere Erişim Artacak, Yatırım ve İhracat Güçlenecek

Yeni düzenleme, KOSGEB destekleri başta olmak üzere birçok teşvik programında "KOBİ" statüsüne sahip olmanın ön şart olduğu durumlarda işletmelerin önünü açacak. Özellikle 500 milyon TL sınırını aşarak statü dışına çıkan ama hâlen çalışan sayısı ve üretim kapasitesi itibarıyla orta ölçekli olan sanayi firmaları, yeniden bu haklara kavuşacak.

Ayrıca ihracat odaklı projelerde, finansmana erişimde ve kamu alımlarında da KOBİ'lere tanınan öncelikler bu firmalar için geçerli olacak. Sektör temsilcileri, bu değişikliğin yatırım kararlarını hızlandıracak ve sanayinin rekabet gücünü artıracaklarını belirtiyor.

Ekonominin Kılcal Damarlarına Can Suyu

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla yürürlüğe giren bu düzenleme, iş dünyasından tam destek almış görünüyor. KOBİ tanımındaki güncelleme; üretimin, istihdamın ve ihracatın artırılmasına katkı sunarken, aynı zamanda reel sektöre yeni bir soluk kazandırmayı bekleniyor.

Yeni dönemde daha fazla işletme, kamu desteklerinden yararlanabilecek, uygun finansman kaynaklarına daha kolay erişebilecek ve uluslararası pazarlarda daha güçlü rekabet edebilecek.